

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΕΥΧΟΣ 11 – ΙΟΥΝΙΟΣ 2007

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Τα θέματα που αναλύονται σε αυτό το τεύχος της Οικονομικής Έρευνας και αφορούν έρευνα που ολοκληρώθηκε πρόσφατα στο ΚΟΕ είναι η ανάλυση της φτώχειας, η αποτελεσματικότητα του Κυπριακού χρηματοπιστωτικού τομέα και η χρησιμότητα των διαθέσιμων στατιστικών ανεργίας.

Στην Κύπρο το μεγαλύτερο ποσοστό φτώχειας παρατηρείται ανάμεσα στους ηλικιωμένους και τις μονογονεϊκές οικογένειες. Επίσης, το χαμηλό επίπεδο μόρφωσης, η μη συμμετοχή στην αγορά εργασίας και ο μεγάλος αριθμός των παιδιών αυξάνουν την πιθανότητα του νοικοκυριού να βρίσκεται κάτω από το όριο φτώχειας. Μια στοχευμένη πολιτική για την καταπολέμηση της φτώχειας πρέπει να περιλαμβάνει μέτρα για την καταπολέμηση της ανεργίας, τη βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου του πληθυσμού και την αύξηση του βιοτικού επιπέδου των ηλικιωμένων, βραχυχρόνια με αύξηση της κοινωνικής σύνταξης και μακροχρόνια με τη βιωσιμότητα των σχεδίων σύνταξης.

Η αποτελεσματικότητα των Κυπριακών εμπορικών τραπεζών εξετάστηκε με βάση οικονομετρική ανάλυση και συγκρίθηκε με τις αντίστοιχες επιδόσεις των τραπεζών στην Ελλάδα και τη Μεγάλη Βρετανία. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι Κυπριακές εμπορικές τράπεζες έχουν περίπου το ίδιο κόστος με τις Ελληνικές, αλλά υψηλότερο από τις Βρετανικές. Επιπλέον, οι Κυπριακές (όπως και οι Βρετανικές) τράπεζες είχαν μεγάλες οικονομίες κλίμακας που σημαίνει ότι μπορούν να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητά τους μέσω της επέκτασής τους. Όσον αφορά την τεχνολογική πρόοδο, οι Κυπριακές τράπεζες βρίσκονται στα ίδια επίπεδα με τις Βρετανικές, ενώ οι Ελληνικές σημείωσαν μεγαλύτερη πρόοδο.

Οι τρεις μεταβλητές ανεργίας που είναι διαθέσιμες από επίσημες στατιστικές χρησιμοποιούνται στην εκτίμηση διάφορων οικονομικών θεωριών. Και οι τρεις μεταβλητές εκτιμούν μια αρνητική σχέση μεταξύ ανεργίας και κενών θέσεων εργασίας και του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ. Ο δείκτης από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού είναι ο μόνος που εκτιμά σωστά την αρνητική σχέση μεταξύ ανεργίας και του επιπέδου των μισθών. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι ο δείκτης ανεργίας που προέρχεται από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού δίνει αποτελέσματα που είναι σύμφωνα με τις οικονομικές θεωρίες που ελέγχονται.

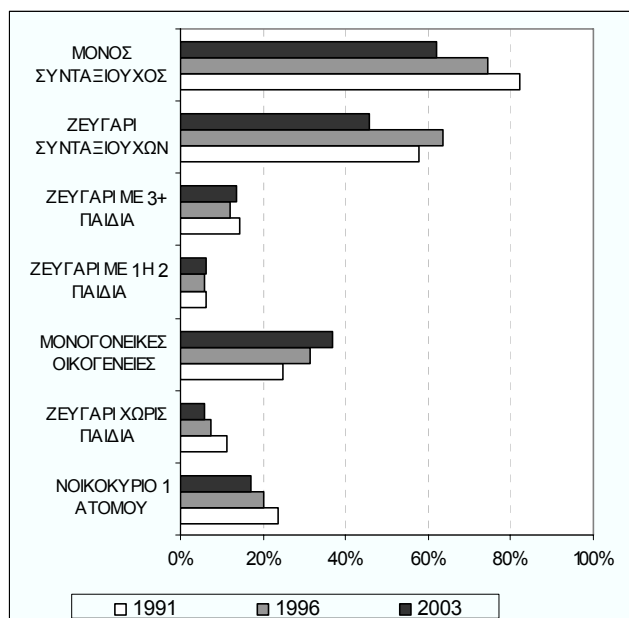
Σε αυτό το τεύχος:

• Η φτώχεια στην Κύπρο	2-3
• Αποτελεσματικότητα του χρηματοπιστωτικού τομέα	4
• Χρήση μεταβλητών ανεργίας για την αξιολόγηση οικονομικών θεωριών	5
• Νέα του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών	6
• Νέα του Τμήματος Οικονομικών	7
• Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών	8

Το ποσοστό φτώχειας

Υιοθετώντας τη γραμμή που ακολουθεί η ΕΕ, ως φτωχά ορίζονται τα νοικοκυριά που έχουν εισόδημα κάτω από το 60% του διάμεσου εισοδήματος. Με αυτόν τον ορισμό και βάσει των στοιχείων από τις Έρευνες Οικογενειακού Προϋπολογισμού (ΕΟΠ), το ποσοστό φτώχειας για τα νοικοκυριά στην Κύπρο ήταν 22,1% το 1991, αυξήθηκε σε 22,6% το 1997 και μειώθηκε σε 21,4% το 2003.* Η συγκεκριμένη μείωση, αν και μικρή, αφού αναφέρεται σε ποσοστό 1,2%, είναι σημαντική διότι αφορά κυρίως σε νοικοκυριά με αρχηγό συνταξιούχο, που αποτελούν την ομάδα του πληθυσμού με το μεγαλύτερο ποσοστό φτώχειας στην Κύπρο. Όπως δείχνει το Διάγραμμα 1, από 57,8% που ήταν το 1991 το ποσοστό φτώχειας ανάμεσα στα ζευγάρια συνταξιούχων, μειώθηκε σε 45,7% το 2003. Όσον αφορά στους μόνους συνταξιούχους, τα ποσοστά είναι μεγαλύτερα αφού το 2003 ποσοστό 62,1% των νοικοκυριών αυτών βρίσκονταν κάτω από το όριο φτώχειας. Το 1991 και το 1997 το ποσοστό αυτό ήταν 82,3% και 74,3%, αντίστοιχα.

Διάγραμμα 1: Ποσοστό φτώχειας

Μετά τους συνταξιούχους, η επόμενη κατηγορία νοικοκυριών με μεγάλο ποσοστό φτώχειας είναι οι μονογονεϊκές οικογένειες. Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 1, το 1991 24,9% των νοικοκυριών αυτών βρισκόταν κάτω από το όριο φτώχειας, ποσοστό που, σε αντίθεση με τους συνταξιούχους, αυξήθηκε τα επόμενα χρόνια και έφτασε στο 31,4% το 1997 και στο 37% το 2003.

* Π. Πασιαρδής, Σ. Χατζησπύρου και Ν. Νικολαΐδου, «[Η φτώχεια στην Κύπρο και στόχευση κοινωνικών παροχών](#)», Δοκίμιο Οικονομικής Πολιτικής 02-07, Κέντρο Οικονομικών Ερευνών, Μάρτιος 2007.

Οι υπόλοιπες κατηγορίες νοικοκυριών έχουν χαμηλότερα ποσοστά φτώχειας, ιδιαίτερα τα ζευγάρια με ένα ή δύο παιδιά. Το ποσοστό φτώχειας για τα ζευγάρια με 3 ή περισσότερα παιδιά κυμάνθηκε μεταξύ 12%-14% την περίοδο 1991-2003, ενώ για τα ζευγάρια χωρίς παιδιά το ποσοστό φτώχειας μειώθηκε σημαντικά από 11,1% το 1991 σε λιγότερο από 6% το 2003. Παρόμοια μείωση στο ποσοστό φτώχειας παρατηρήθηκε και στα νοικοκυριά ενός ατόμου, από 23,6% το 1991 σε 17,1% το 2003.

Η πιθανότητα φτώχειας

Ο Πίνακας 1 δείχνει την επίδραση διαφόρων χαρακτηριστικών στην πιθανότητα ένα νοικοκυριό να βρίσκεται κάτω από το όριο φτώχειας. Σκοπός είναι να ξεχωρίσει ο βαθμός που τα διάφορα χαρακτηριστικά του νοικοκυριού συνδέονται με τον κίνδυνο φτώχειας για να μπορούν να εξαχθούν συμπεράσματα πολιτικής.

Πίνακας 1: Πιθανότητα φτώχειας

<i>Σε σύγκριση με ζευγάρια χωρίς παιδιά:</i>	
Μονογονεϊκές οικογένειες	10,8%
Ζευγάρι με 2 παιδιά	8,0%
Ζευγάρι με 3 παιδιά	19,5%
Ζευγάρι με 4 παιδιά	19,3%
<i>Σε σύγκριση με αρχηγό 20-30 ετών:</i>	
Αρχηγός μεταξύ 31-45	-5,1%
Αρχηγός μεταξύ 46-60	-7,0%
Αρχηγός μεταξύ 61-75	-6,1%
<i>Σε σύγκριση με αρχηγό πρωτοβάθμιας μόρφωσης:</i>	
Δευτεροβάθμια μόρφωση	-7,7%
Κολεγιακή μόρφωση	-8,7%
Πανεπιστημιακή μόρφωση	-13,3%
<i>Σε σύγκριση με αρχηγό χωρίς σύζυγο</i>	
Σύζυγος με δευτεροβάθμια μόρφωση	-9,3%
Σύζυγος με κολεγιακή μόρφωση	-9,9%
Σύζυγος με πανεπιστημιακή μόρφωση	-9,7%
<i>Σε σύγκριση με αρχηγό εργαζόμενο</i>	
Συνταξιούχος	34,5%
Μη ενεργό μέλος	52,1%
Άνεργος	32,3%
<i>Άλλα χαρακτηριστικά</i>	
Ένας πρόσθετος εργαζόμενος στο νοικοκυριό	-16,1%

Ο αριθμός που αντιστοιχεί σε κάθε χαρακτηριστικό δείχνει το ποσοστό που το συγκεκριμένο χαρακτηριστικό συμβάλλει στην αύξηση (αν είναι θετικό) ή τη μείωση (αν είναι αρνητικό) της πιθανότητας ένα νοικοκυριό να είναι κάτω του ορίου φτώχειας, σε σύγκριση με κάποιο άλλο νοικοκυριό που είναι πανομοιότυπο εκτός από το συγκεκριμένο χαρακτηριστικό.

Αναλυτικά, από τον Πίνακα 1 προκύπτει ότι *δεδομένων όλων των άλλων χαρακτηριστικών*:

- Οι μονογονεϊκές οικογένειες έχουν κατά 10,8% μεγαλύτερη πιθανότητα να είναι κάτω από το όριο της φτώχειας από ό,τι τα ζευγάρια που δεν έχουν παιδιά.
- Το δεύτερο και τρίτο παιδί σε ένα ζευγάρι αυξάνει την πιθανότητα φτώχειας κατά 8% και 19,5% αντίστοιχα.
- Σε σύγκριση με νοικοκυριά των οποίων ο αρχηγός είναι μεταξύ 20-30 ετών, όταν η ηλικία του αρχηγού του νοικοκυριού είναι μεταξύ 31-45, 46-60 και 61-75 ετών η πιθανότητα φτώχειας μειώνεται κατά 5,1%, 7% και 6,1%, αντίστοιχα.
- Η πιθανότητα φτώχειας μειώνεται κατά 7,7% όταν η μόρφωση του αρχηγού του νοικοκυριού αυξάνεται από μέχρι πρωτοβάθμια σε δευτεροβάθμια, κατά 8,7% όταν αυξάνεται από μέχρι πρωτοβάθμια σε κολlegιακή και κατά 13,3% όταν αυξάνεται από μέχρι πρωτοβάθμια σε πανεπιστημιακή.
- Οι μειώσεις στην πιθανότητα φτώχειας που έχει η μόρφωση της/του συζύγου, σε σύγκριση με τα νοικοκυριά στα οποία δεν υπάρχει σύζυγος, κυμαίνονται γύρω στο 9% για όλα τα επίπεδα μόρφωσης.
- Σε σύγκριση με νοικοκυριά που έχουν εργαζόμενο αρχηγό, η πιθανότητα φτώχειας αυξάνεται κατά 34,5% όταν ο αρχηγός του νοικοκυριού είναι συνταξιούχος, κατά 52,1% όταν είναι οικονομικά μη ενεργός και κατά 37,3% όταν είναι άνεργος.
- Για κάθε πρόσθετο εργαζόμενο μέλος η πιθανότητα φτώχειας του νοικοκυριού μειώνεται κατά 16,1%.

Ένταση της φτώχειας

Η ένταση της φτώχειας μετρά πόσο κάτω από τη γραμμή φτώχειας είναι κατά μέσο όρο μια ομάδα νοικοκυριών.* Για παράδειγμα, όπως δείχνει ο Πίνακας 2, η ομάδα των συνταξιούχων το 1991 είχε διάμεσο εισόδημα 51% χαμηλότερο από το όριο φτώχειας. Το 1997 η διαφορά του διάμεσου εισοδήματός τους από τη γραμμή φτώχειας μειώθηκε σε 39% και το 2003 σε 28%. Αυτό σημαίνει ότι οι φτωχοί συνταξιούχοι το 2003 είναι σχετικά λιγότερο φτωχοί από ό,τι ήταν το 1991.

Μείωση στην ένταση της φτώχειας σημειώθηκε και για άλλες ευάλωτες ομάδες νοικοκυριών την περίοδο 1991-2003, με πιο αξιοσημείωτη αυτή ανάμεσα στα νοικοκυριά με αρχηγό χαμηλής μόρφωσης. Εξαίρεση στην πτωτική τάση της έντασης φτώχειας αποτελούν οι μονογονεϊκές

οικογένειες και οι οικογένειες με αρχηγό άνεργο, όπου η ένταση της φτώχειας αυξήθηκε μεταξύ 1991 και 1997, αλλά στη συνέχεια μειώθηκε αισθητά.

Πίνακας 2: Ένταση της φτώχειας

Κατηγορία νοικοκυριού	1991	1996	2003
Συνταξιούχοι	51%	39%	28%
Ζευγάρι με 3+ παιδιά	15%	11%	12%
Μονογονεϊκές οικογένειες	30%	45%	22%
Με αρχηγό άνεργο	32%	36%	24%
Με αρχηγό δημοτικής μόρφωσης	45%	37%	27%

Συμπεράσματα πολιτικής

Από τη διαχρονική ανάλυση προκύπτει πως η φτώχεια στην Κύπρο παρουσίασε μικρή βελτίωση μεταξύ 1997 και 2003. Ενθαρρυντικό είναι, επίσης, το γεγονός πως ταυτόχρονα μειώθηκε και η 'ένταση' της φτώχειας. Τα χαρακτηριστικά του νοικοκυριού που αυξάνουν την πιθανότητα ένα νοικοκυριό να βρίσκεται κάτω από το όριο της φτώχειας είναι τα παιδιά (όσο περισσότερα τόσο μεγαλύτερη η επίδραση), το νεαρό του αρχηγού (20-30 ετών), η χαμηλή μόρφωση και ιδιαίτερα το να είναι κάποιος ανενεργός οικονομικά (συνταξιούχος, άνεργος, ή μη συμμετέχων στην αγορά εργασίας).

Επειδή η πίεση για υγιή δημοσιονομικά δεν αφήνει μεγάλα περιθώρια για αυξήσεις των κοινωνικών παροχών, υπάρχει ανάγκη για πιο αποτελεσματική στόχευση. Το ΚΟΕ, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της προσομοίωσης, έχει αναλύσει διάφορες υποθετικές αλλαγές στο σύστημα φοροπαροχών. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι μια πολιτική για την καταπολέμηση της φτώχειας πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής:

- Μέτρα για την καταπολέμηση της ανεργίας και για την προώθηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας.
- Βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου του πληθυσμού με τη δημιουργία περισσότερων θέσεων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, με μέτρα για τη μείωση του ποσοστού που εγκαταλείπει πρόωρα την εκπαίδευση, την προσφορά περισσότερων ποιοτικών προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης και δια βίου μάθησης κλπ.
- Αύξηση του βιοτικού επιπέδου των ηλικιωμένων, βραχυχρόνια με αύξηση της κοινωνικής σύνταξης και μακροχρόνια με τη βιωσιμότητα των σχεδίων σύνταξης χωρίς περικοπές στα ωφελήματα αυτών που αφυπηρετούν.

* Πιο συγκεκριμένα, η ένταση της φτώχειας είναι η ποσοστιαία διαφορά του 'διάμεσου' εισοδήματος της ομάδας νοικοκυριών που είναι κάτω από τη γραμμή φτώχειας, από τη γραμμή φτώχειας.

Η αποτελεσματικότητα του χρηματοπιστωτικού τομέα είναι ένα δημοφιλές θέμα έρευνας γιατί επιδρά άμεσα και έμμεσα στην αποτελεσματικότητα ολόκληρης της οικονομίας. Η άμεση επίδραση προέρχεται από τη μεγάλη ανάπτυξη του χρηματοπιστωτικού τομέα τα τελευταία είκοσι χρόνια, ενώ η έμμεση επίδραση από το σημαντικό ρόλο που ο τομέας διαδραματίζει στη χρηματοδότηση αναπτυξιακών ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων.

Ειδικά για την Κύπρο, όπως κατά καιρούς τονίζεται στις δημόσιες συζητήσεις, ο χρηματοπιστωτικός τομέας μπορεί να αποτελέσει μοχλό για την περαιτέρω ανάπτυξη της Κυπριακής οικονομίας. Η επιχειρηματολογία αυτής της θέσης στηρίζεται στο ότι η Κύπρος αποτελεί πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο ότι γειτνιάζει με χώρες που έχουν ακόμη μεγάλα περιθώρια χρηματοπιστωτικής επέκτασης.

Για να γίνει, όμως, ο χρηματοπιστωτικός τομέας 'βαγόνι' ανάπτυξης και επέκτασης της Κυπριακής οικονομίας, πέρα από άλλες προϋποθέσεις που αφορούν στο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του, ο ίδιος πρέπει να είναι ανταγωνιστικός. Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών (ΚΟΕ) του Πανεπιστημίου Κύπρου διεξάγει έρευνα για την αποτελεσματικότητα του Κυπριακού τραπεζικού τομέα και ως μέτρο σύγκρισης χρησιμοποιεί τράπεζες της Ελλάδας και της Μεγάλης Βρετανίας. Η σύγκριση με την Ελλάδα παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, ενόψει των πρόσφατων εκατέρωθεν προσπαθειών εξαγορών και συγχωνεύσεων, ενώ το Βρετανικό τραπεζικό σύστημα παραδοσιακά θεωρείται ως ένα από τα αποτελεσματικότερα διεθνώς.

Στη μελέτη του ΚΟΕ αναλύονται στατιστικά στοιχεία που καλύπτουν την περίοδο 1995-2005 και χρησιμοποιούνται διάφορες μέθοδοι εκτίμησης της αποτελεσματικότητας: άλλες στηρίζονται σε απλούς υπολογισμούς, άλλες σε πολύπλοκες οικονομετρικές και στατιστικές εκτιμήσεις. Εδώ αναφέρουμε ενδεικτικά μερικά αποτελέσματα που προκύπτουν από τα στατιστικά στοιχεία.

Στατιστικά Στοιχεία (μέσος όρος περιόδου 1995-2005)

	Κυπριακές	Βρετανικές	Ελληνικές
A1: Μέσος Μισθός (σε χιλ. στερλίνες).	21,87	29,57	22,68
A2: Συνολικά δάνεια ανά εργαζόμενο (σε χιλ. στερλίνες).	799,66	2638,70	834,91
A3: Μέσος πληρωτέος τόκος σε καταθέσεις και δανειακά κεφάλαια (%).	4,6	4,9	6,6

Τα στοιχεία αυτά δείχνουν ότι οι Βρετανικές τράπεζες προσφέρουν μεγαλύτερο μισθό στους εργαζομένους τους, στους οποίους όμως αντιστοιχεί μεγαλύτερο ποσό

παραγόμενων δανείων. Όσον αφορά τους πληρωτέους τόκους, οι Κυπριακές τράπεζες έχουν το χαμηλότερο ποσοστό ακολουθούμενες από τις Βρετανικές. Οι Ελληνικές τράπεζες έχουν το υψηλότερο ποσοστό κυρίως λόγω των υψηλών επιτοκίων που επικρατούσαν στην Ελλάδα κατά το πρώτο μισό της υπό εξέταση περιόδου, 1995-2005.

Πόσο βέβαιος, όμως, μπορεί να είναι κάποιος για την αποτελεσματικότητα των τραπεζών όταν η σύγκριση στηρίζεται μόνο σε απλά στατιστικά στοιχεία; Κατά τη δική μας άποψη τα στοιχεία αυτά δεν μπορούν να αποδώσουν πλήρη εικόνα της αποτελεσματικότητας. Για να είναι σαφής και ολοκληρωμένη η σύγκριση της αποτελεσματικότητας των εμπορικών τραπεζών, αυτή πρέπει να αντανakλά ταυτόχρονα σε όλους τους παράγοντες που την προσδιορίζουν και να επιμετρά τον καθένα ανάλογα με τη βαρύτητα και την αξιοπιστία του. Αυτό απαιτεί οικονομετρική προσέγγιση και εκτίμηση των παραμέτρων που αντιστοιχούν σε αυτούς τους παράγοντες.

Με βάση αποτελέσματα που βασίζονται στην οικονομετρική προσέγγιση, στη διάρκεια της περιόδου 1995-2005, κατά μέσο όρο οι Κυπριακές εμπορικές τράπεζες έχουν όσο περίπου το ίδιο μέσο κόστος με τις Ελληνικές, αλλά υψηλότερο από τις Βρετανικές. Ωστόσο, η διαφορά μέσου κόστους μεταξύ των Κυπριακών και των Βρετανικών τραπεζών παρουσιάζει πτωτική τάση.

Ένα άλλο σημαντικό εύρημα της μελέτης είναι ότι οι Κυπριακές, όπως και οι Βρετανικές, τράπεζες είχαν μεγάλες οικονομίες κλίμακας. Με άλλα λόγια, η επέκταση των Κυπριακών εμπορικών τραπεζών στην υπό εξέταση περίοδο είχε σημαντική επίδραση στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους, κάτι το οποίο δεν παρατηρήθηκε σε ανάλογο βαθμό ανάμεσα στις Ελληνικές εμπορικές τράπεζες.

Από την άλλη, οι Ελληνικές τράπεζες βελτίωσαν την ανταγωνιστικότητά τους λόγω της μεγαλύτερης τεχνολογικής προόδου που παρουσίασαν την ίδια περίοδο σε σύγκριση με τις Κυπριακές και Βρετανικές εμπορικές τράπεζες. Αυτό πιθανό να οφείλεται στο ότι οι Ελληνικές εμπορικές τράπεζες ξεκίνησαν από ένα συγκριτικά χαμηλό επίπεδο αποτελεσματικότητας, ώστε είχαν συγκριτικά μεγαλύτερα περιθώρια οφέλους από εκσυγχρονιστικές μεταρρυθμίσεις του τραπεζικού συστήματος*.

* Θ. Μαμουνέας και Χ. Σάββα, 'The efficiency of Cypriot Commercial Banks: Comparison with Greece and the UK', Δοκίμιο Οικονομικής Ανάλυσης, Κέντρο Οικονομικών Ερευνών, υπό έκδοση.

Χρησιμοποιώντας διαφορετικές μεταβλητές ανεργίας για την αξιολόγηση οικονομικών θεωριών
Λούης Χριστοφίδης, Άντρος Κούρτελλος και Κωνσταντίνος Βραχίμης

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να χρησιμοποιήσει τις τρεις διαφορετικές μεταβλητές ανεργίας που υπάρχουν στην Κύπρο για να ελέγξει την εγκυρότητα διάφορων οικονομικών θεωριών. Η μελέτη αυτή προεκτείνει την προηγούμενη ανάλυση, στην οποία έγινε παρουσίαση και γραφική ανάλυση των τριών μεταβλητών*. Θα εξεταστεί πώς διαφέρουν οι δείκτες ανεργίας μεταξύ τους όταν χρησιμοποιηθούν στην εκτίμηση διάφορων οικονομικών σχέσεων, όπως η σχέση ανεργίας και εθνικού εισοδήματος (όπως περιγράφεται με το νόμο του Okun), η σχέση με το ποσοστό κενών θέσεων εργασίας (καμπύλη Beveridge) ή η σχέση της ανεργίας με τους μισθούς (καμπύλες Phillips και Wage).

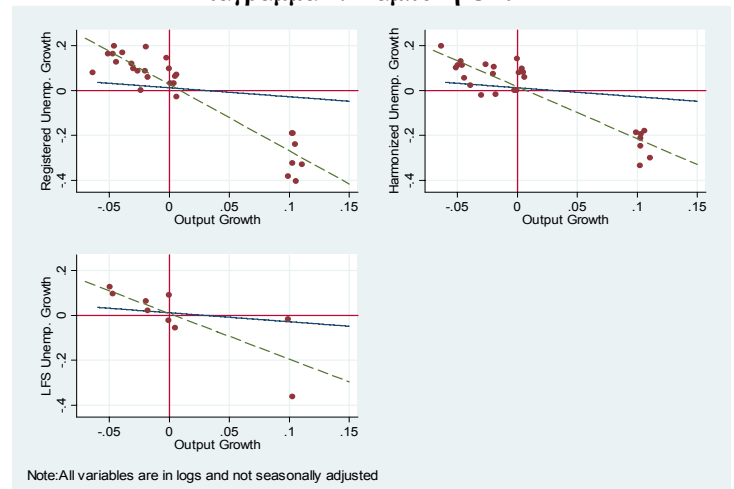
Απώτερος σκοπός της μελέτης είναι να συγκριθεί η οικονομική συμπεριφορά των μεταβλητών ανεργίας. Οι μεταβλητές αυτές είναι ο Δείκτης Εγγεγραμμένης Ανεργίας, ο δείκτης που δημοσιεύεται στην έρευνα Εργατικού Δυναμικού και ο Δείκτης Εναρμονισμένης Ανεργίας. Οι πρώτοι δύο δείκτες παρέχονται από την Κυπριακή Στατιστική Υπηρεσία και ο τρίτος δείκτης δημοσιεύεται από την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία. Για το σκοπό αυτό επιλέξαμε κάποιες οικονομικές σχέσεις που έχουν εδραιωθεί στη βιβλιογραφία και ελέγχουμε αν οι τρεις διαφορετικές μεταβλητές ικανοποιούν τις σχέσεις αυτές. Αυτό γίνεται με σκοπό να μπορέσουμε να συμπεράνουμε πότε και ποιες μεταβλητές μπορούν να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς οικονομικής πολιτικής.

Η πρώτη σχέση που εκτιμήσαμε είναι η καμπύλη Beveridge. Η γραφική παράσταση της σχέσης παρουσιάστηκε στο τεύχος 9 του Ενημερωτικού Δελτίου του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών. Οι παραστάσεις έδειξαν ότι ο δείκτης ανεργίας από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού και ο δείκτης Εναρμονισμένης Ανεργίας (σε μικρότερο βαθμό) ικανοποιούν την αντίστροφη σχέση που πρέπει να έχει ο δείκτης ανεργίας με το ποσοστό κενών θέσεων εργασίας, ενώ αντίθετα το ποσοστό εγγεγραμμένης ανεργίας δεν την ικανοποιεί. Η οικονομετρική εκτίμηση της σχέσης αυτής έδειξε ότι οι τρεις δείκτες είναι θετικά συσχετισμένοι με τον αριθμό των θέσεων εργασίας που πληρούνται στην αγορά εργασίας. Ο συντελεστής είναι μεγαλύτερος για το δείκτη από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού και το Δείκτη Εναρμονισμένης Ανεργίας. Μια αύξηση στον αριθμό των ανέργων αυξάνει την πιθανότητα να πληρωθεί μια

κενή θέση εργασίας. Η σχέση αυτή δεν είναι στατιστικά σημαντική για καμία από τις τρεις μεταβλητές.

Η επόμενη σχέση που εκτιμήθηκε είναι η σχέση ανεργίας και εθνικού εισοδήματος (καμπύλη Okun). Στο Διάγραμμα 1 παρουσιάζεται η καμπύλη Okun. Και οι τρεις μεταβλητές (διακεκομμένη γραμμή) παρουσιάζουν αρνητική σχέση με το ρυθμό αύξησης του Εθνικού Προϊόντος. Η συνεχής γραμμή παρουσιάζει την καμπύλη που πρότεινε ο Okun. Οι τρεις μεταβλητές δείχνουν ότι το ποσοστό ανεργίας ανταποκρίνεται σε μεγαλύτερο βαθμό σε μικρές αυξομειώσεις του Εθνικού Προϊόντος από το βαθμό που πρότεινε ο Okun. Ακολούθως, εκτιμήθηκε η σχέση αυτή λαμβάνοντας υπόψη και άλλες μεταβλητές που μπορεί να την επηρεάζουν, όπως το μέγεθος του εργατικού δυναμικού και οι ώρες εργασίας των εργαζομένων. Τα αποτελέσματα κατέδειξαν ότι και οι τρεις μεταβλητές ανεργίας παρουσιάζουν αρνητική σχέση με το Εθνικό Προϊόν (η σχέση εφαρμόζεται σε ρυθμούς μεταβολής και όχι στα επίπεδα των μεταβλητών).

Διάγραμμα 1: Καμπύλη Okun

Η τελευταία σχέση που εκτιμήθηκε είναι αυτή μεταξύ των δεικτών ανεργίας και των απολαβών του εργατικού δυναμικού. Η εκτίμηση της καμπύλης Phillips έδειξε ότι σε δύο από τις τρεις εξισώσεις που εκτιμήθηκαν (εκτός όταν χρησιμοποιήθηκε ο Δείκτης Εναρμονισμένης ανεργίας) η σχέση των δεικτών ανεργίας με το ρυθμό αύξησης των μισθών είναι, όπως αναμένεται, αρνητική. Όμως η σχέση αυτή είναι στατιστικά ασήμαντη σε όλες τις περιπτώσεις. Η εκτίμηση της σχέσης Wage Curve έδειξε ότι μόνο ο δείκτης ανεργίας από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού έχει την αναμενόμενη αρνητική σχέση με τους μισθούς. Στις δύο άλλες περιπτώσεις οι δείκτες ανεργίας έχουν λανθασμένο πρόσημο. Και πάλι, οι τρεις μεταβλητές είναι στατιστικά ασήμαντες.

Η έρευνα αυτή βρίσκεται υπό εξέλιξη και περισσότερα αποτελέσματα θα παρατεθούν σε δοκίμιο που θα εκδοθεί.

* Christofides L., A. Kourtellos and C. Vrachimis, 'Unemployment Indices in Cyprus: A Comparative Study' Economic Analysis Paper 01-07, Economics Research Centre, March 2007.

Δοκίμια Οικονομικής Πολιτικής/Ανάλυσης

- 01-07 Christofides L., A. Kourtellos and K. Vrachimis, “[Unemployment indices for Cyprus: A comparative study](#)”, March 2007.
- 02-07 Πασιαρδής Π., Σ. Χατζησπύρου και Ν. Νικολαΐδου, «[Η φτώχεια στην Κύπρο και στόχευση κοινωνικών παροχών](#)», Μάρτιος 2007.
- 03-07 Χασάπης Κ., «[Ευρωπαϊκή οικονομική ολοκλήρωση και Κυπριακή οικονομία](#)», Απρίλιος 2007.

Σχόλια Οικονομικής Πολιτικής

- Αρ. 10: Ζ. Κοντολαίμης και Π. Πασιαρδής, «[Εισαγωγή του Ευρώ, Στρογγυλοποίηση και Πληθωρισμός: Μύθοι και Πραγματικότητες](#)», Οκτώβριος 2006.
- Αρ. 11: Πασιαρδής Π., «[Αύξηση του αφορολόγητου εισοδήματος, της κοινωνικής σύνταξης ή του επιδόματος τέκνου;](#)» Μάρτιος 2007.
- Αρ. 12: Πασιαρδής Π., «[Κυπριακές τράπεζες: σε ξένα ή εγχώρια χέρια;](#)», Μάρτιος 2007.

- Αρ. 13: Ζαχαριάδης Θ., «[Χορηγίες για εξοικονόμηση ενέργειας: από τη θεωρία στην πράξη](#)», Μάιος 2007.
- Αρ. 14: Πασιαρδής Π., «[Εναλλακτικά σενάρια στόχευσης του επιδόματος τέκνου](#)», Ιούνιος 2007.

Αποχωρήσεις και προσλήψεις προσωπικού

Η Άννα Μαρκίδου αποχώρησε από το ΚΟΕ λόγω πρόσληψής της στην Κεντρική Τράπεζα και ο Μιχάλης Βασιλείου παραιτήθηκε από το ΚΟΕ και εργοδοτήθηκε από την εταιρεία KPMG. Το ΚΟΕ τους εύχεται κάθε επιτυχία στη νέα τους σταδιοδρομία.

Κατά καιρούς το ΚΟΕ προσφέρει δυνατότητες απασχόλησης σε απόφοιτους πανεπιστημίων με μεταπτυχιακό τίτλο (M.Sc/Ph.D.) στα Οικονομικά και επαρκείς γνώσεις οικονομετρίας. Επίσης, βασικά προσόντα είναι η υψηλή ακαδημαϊκή επίδοση του υποψηφίου και η ποιότητα του πανεπιστημίου από το οποίο αποφοίτησε. Οι αμοιβές και άλλα ωφελήματα των ερευνητών είναι ανάλογα αυτών που ισχύουν στο Δημόσιο Τομέα.

Για την έρευνα που διεξάγεται στο ΚΟΕ και για άλλες πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε στην ιστοσελίδα: www.erc.ucy.ac.cy

Περιοδικό *Cyprus Economic Policy Review*

Εντός του Ιουνίου 2007 κυκλοφορεί το πρώτο τεύχος του νέου εξαμηνιαίου περιοδικού *Cyprus Economic Policy Review (CyEPR)*, που εκδίδεται από το ΚΟΕ. Στόχος του περιοδικού είναι η δημοσίευση υψηλής ποιότητας άρθρων βασισμένων σε έρευνα που διεξάγεται κυρίως, αλλά όχι αποκλειστικά, στο ΚΟΕ σε θέματα που σχετίζονται με την Κυπριακή οικονομία. Τα άρθρα θα είναι προσανατολισμένα στην εξαγωγή συμπερασμάτων που θα απευθύνονται κυρίως στους φορείς σχεδιασμού οικονομικής πολιτικής. Η δημοσίευση των άρθρων θα γίνεται μόνον κατόπιν κρίσης. Το περιοδικό θα δημοσιεύει, επίσης, σύντομα άρθρα υπό μορφή σχολίων (commentaries).

Τα άρθρα που υποβάλλονται πρέπει να είναι γραμμένα στην αγγλική γλώσσα και να αποστέλλονται σε δύο αντίγραφα στη διεύθυνση: Editor, CyEPR, Economics Research Centre, P.O. Box 20537, 1678 Nicosia, Cyprus, ή ηλεκτρονικά στη διεύθυνση cyep@ucy.ac.cy. Αναλυτικότερες οδηγίες προς τους συγγραφείς θα δίνονται στο πρώτο τεύχος του περιοδικού.

Το περιοδικό θα διατίθεται δωρεάν ηλεκτρονικά από τη διεύθυνση www.erc.ucy.ac.cy, ενώ για την έντυπη έκδοση θα υπάρχει ετήσια συνδρομή· περισσότερες λεπτομέρειες δίνονται στο πρώτο τεύχος.

Περιεχόμενα του πρώτου τεύχους:

- Addressing the Macroeconomic Consequences of Aging in Cyprus: The Case for Pension Reform
Alexander W. Hoffmaister, Mario Catalán and Jaime Guajardo
- Energy Policy in Cyprus: Outlook and Major Challenges
Theodoros Zachariadis
- Public Debt Management and Debt Market Development in Cyprus: Evolution, Current Challenges and Policy Options
Costas Stephanou and Dimitri Vittas
- Income Inequality in Cyprus
Sotiroula Hajispyrou

Νέα του Τμήματος Οικονομικών

Λίτσια Ταλιαδώρου

Τελετή αποφοίτησης

Από τη φετινή χρονιά έχει αποφασισθεί η διεξαγωγή ξεχωριστών τελετών αποφοιτήσεων για τους προπτυχιακούς και τους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Η τελετή αποφοίτησης των προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος Οικονομικών θα πραγματοποιηθεί στις 27 Ιουνίου 2007, ενώ η τελετή απονομής Μεταπτυχιακών Διπλωμάτων στις 29 Ιουνίου 2007 στα κεντρικά κτίρια του Πανεπιστημίου Κύπρου, στην οδό Καλλιπόλεως 75. Αναμένεται ότι θα αποφοιτήσουν 52 προπτυχιακοί και 13 μεταπτυχιακοί φοιτητές. Σε ξεχωριστή τελετή στις 25 Ιουνίου 2007 θα βραβευτούν οι αριστούχοι φοιτητές του Τμήματος – προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί.

Προπτυχιακό πρόγραμμα

Περίπου 80% των αποφοίτων έχουν εξασφαλίσει θέση για συνέχιση των σπουδών τους σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Από αυτούς ξεχωρίζουν ο Χαράλαμπος Μιχαήλ ο οποίος έχει γίνει δεκτός στο διδακτορικό πρόγραμμα του University of Wisconsin-Madison των ΗΠΑ, και οι Χρίστος Φιλίππου και Μιχάλης Ζάουρας οι οποίοι έχουν εξασφαλίσει θέση στα μεταπτυχιακά προγράμματα του London School of Economics.

Άλλοι 22 απόφοιτοι του Τμήματος έχουν γίνει δεκτοί σε προγράμματα Master σε άλλα αξιόλογα πανεπιστήμια του Ηνωμένου Βασιλείου.

Ξεχωριστή θέση στις προτιμήσεις των φοιτητών κατέχουν και τα μεταπτυχιακά προγράμματα του Πανεπιστημίου Κύπρου. Πολλοί από τους αποφοίτους μας θα συνεχίσουν τις σπουδές τους στα μεταπτυχιακά προγράμματα του Τμήματος Οικονομικών και του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Τέλος, τέσσερις από τους αποφοίτους μας έχουν εξασφαλίσει θέση σε προγράμματα για απόκτηση τίτλου Chartered Accountant.

Απόφοιτοι μεταπτυχιακών προγραμμάτων του Τμήματος κατά το ακαδημαϊκό έτος 2006/07:

Μάστερ στην Οικονομική Ανάλυση

Μιχαήλ Έρμα

Μάστερ στα Οικονομικά

Αβρααμίδης Ιάκωβος

Μάστερ στα Νομισματικά και Χρηματοοικονομικά

Αθανασιάδου Μαρία, Ανδρέου Ανδρέας, Ανδρέου Καλλισθένη, Γεωργίου Κάτια, Γεωργίου Μαρία, Γρύσπη Ειρήνη, Κούλλουρου Ιωάννα, Κυπριανού Κυπρούλλα, Ευδά Ελένη, Παναγή Μελίτζα

Μάστερ στα Οικονομικά και Δημόσια Πολιτική

Γιώργος Κουκκουλής

Το Τμήμα Οικονομικών συγχαίρει όλους τους αποφοίτους του και τους εύχεται κάθε επιτυχία.

Μεταπτυχιακό πρόγραμμα επιπέδου Μάστερ στην Οικονομική Ανάλυση στα Αγγλικά (MSc in Economic Analysis)

Τον Σεπτέμβριο του 2007 το Τμήμα Οικονομικών θα δεχτεί τους πρώτους φοιτητές στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα MSc in Economic Analysis που θα προσφέρεται στα Αγγλικά παράλληλα με το αντίστοιχο πρόγραμμα που προσφέρεται στα Ελληνικά. Στο πρόγραμμα έχουν γίνει δεκτοί 3 ξένοι φοιτητές από το Νεπάλ, την Πολωνία και τη Σερβία και 8 Κύπριοι φοιτητές. Στόχος του προγράμματος είναι να προσφέρει υψηλής ποιότητας μόρφωση μέσω επαφής με κορυφαίους ξένους επισκέπτες καθηγητές.

Νέα μέλη του Τμήματος

Η Δρ Αντρη Χασαμπουλλή θα αναλάβει σύντομα τα καθήκοντά της στο Τμήμα σε θέση Λέκτορα. Η κα Χασαμπουλλή, η οποία έχει αποκτήσει το διδακτορικό της στο πανεπιστήμιο Maryland, ΗΠΑ, ήταν Επίκουρος Καθηγήτρια στο Central European University, στην Ουγγαρία.

Διεθνές Συνέδριο

Το Τμήμα μεταξύ 1-3 Ιουνίου 2007 διοργάνωσε συνέδριο προς τιμή του διεθνούς φήμης Κύπριου οικονομολόγου Φοίβου Δρύμη. Πρωταρχικός σκοπός του συνεδρίου ήταν να τιμηθεί ο καθηγητής Φοίβος Δρύμης, του οποίου η συνεισφορά στον τομέα της Οικονομετρίας είναι διάρκειας πέραν των τεσσάρων δεκαετιών. Το συνέδριο διεξήχθη στην Πάφο, γενέτειρα του καθηγητή Δρύμη. Στο συνέδριο συμμετείχαν διεθνούς φήμης οικονομέτρες. Κύριοι ομιλητές ήταν οι:

Badi Baltagi, Syracuse University

Steven N. Durlauf, University of Wisconsin at Madison

David F. Hendry, University of Oxford

Cheng Hsiao, University of Southern California

Søren Johansen, University of Copenhagen

Peter C. B. Phillips, Yale University

Aris Spanos, Virginia Tech

Η Οργανωτική Επιτροπή του συνεδρίου απαρτιζόταν από τους: Έλενα Ανδρέου (Παν. Κύπρου), Steven N. Durlauf (University of Wisconsin at Madison), Άντρο Κούρτελλο (Παν. Κύπρου) και Άρη Σπανό (Virginia Tech).

Στην όλη επιτυχία του συνεδρίου συνέβαλαν ως χορηγοί το Τμήμα Οικονομικών, το Γραφείο Προγραμματισμού και το Υπουργείο Οικονομικών. Έχουν, επίσης, στηρίξει την όλη προσπάθεια η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου και ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού.

